

8. Práce na dálku

Aby mohly podniky zajistit zaměstnancům možnost plnohodnotně pracovat na dálku, musely mnohdy zavést nebo rozšířit možnost využití vzdáleného přístupu do firemní sítě. Vzdálený přístup k pracovnímu e-mailu poskytuje 73 % podniků v Česku, a přibližně šest podniků z deseti umožňuje zaměstnancům, aby se na dálku připojili k pracovním dokumentům, firemním aplikacím nebo informačním systémům. Online pracovní schůzky probíhají ve 42 % podniků s 10 a více zaměstnanci v Česku, velké podniky ale používají nástroje pro online spolupráci nebo možnost sdílení pracovních souborů online téměř všechny (94 %).

Hlavní zjištění

- Aby bylo možné pracovat s firemními aplikacemi nebo daty, umožňuje řada firem svým zaměstnancům **vzdálený přístup přes internet**. Mohou se tak prakticky odkudkoli přes internet nebo např. přes zabezpečenou VPN síť **dostat ke svému pracovnímu e-mailu, ale i k dokumentům či pracovním souborům** a v neposlední řadě i **k aplikacím firmy nebo informačním systémům**.
- Umožnit zaměstnancům vzdálený přístup přes internet k jejich pracovnímu e-mailu je nejobvyklejší možností, které podniky v ČR svým zaměstnancům nabízejí. Vzdálený přístup na e-mail nabízí dlouhodobě velká část podniků. V roce 2022 to bylo 73 % podniků v ČR, v roce 2016 jich bylo 64 % a před 10 lety 52 % podniků. 60 % firem dále zaměstnancům umožňuje přístup z domova k datům, které mají uložené na pracovních discích ve firemních počítačích např. přes zabezpečené VPN připojení. 60 % podniků dále umožňuje zaměstnancům dostat se díky VPN i do aplikací nebo informačních systémů, tedy např. na intranet, do účetnictví či do objednávkového systému firmy.
- Možnost vzdáleného přístupu se velmi významně liší podle velikosti firmy. Velké podniky s více než 250 zaměstnanci nabízejí vzdálený přístup téměř všechny, středně velké firmy z více než 80 %, ale u malých firem do 50 zaměstnanců jsou zatím možnosti vzdáleného přístupu pro zaměstnance mnohem méně časté (53 % firem umožňuje vzdálený přístup k dokumentům nebo k aplikacím, 68 % k pracovnímu e-mailu).
- Výrazné rozdíly v poskytování vzdáleného přístupu nacházíme v závislosti na převažující ekonomické činnosti podniků. Nejčastěji jej mají zaměstnanci v podnicích v odvětvové sekci nazvané **Informační a komunikační činnosti, zde především v odvětví činnosti v oblasti IT**, kde vzdálený přístup k firemním aplikacím a informačním systémům poskytuje 92 % podniků, vzdálený přístup k pracovním dokumentům 96 % podniků a možnost vzdáleně se připojit k pracovnímu e-mailu poskytuje 98 podniků ze sta. Z dalších odvětvových sekcí je poskytování vzdáleného přístupu časté v **automobilovém průmyslu** (více než 83 % podniků) a v **činnostech cestovních agentur a kanceláří** (více než 80 % podniků). **Nejméně** podniků poskytuje možnost vzdáleného přístupu naproti tomu v **odvětví stravování a pohostinství**, kde vzdálený přístup k pracovnímu e-mailu poskytuje 45 % podniků a vzdálený přístup k pracovním dokumentům nebo firemním aplikacím umožňuje 29 % podniků.
- Vzdálený přístup přes internet poskytovalo svým zaměstnancům v rámci EU27 nejvíce podniků ve Finsku (94 % podniků) a dále pak více než 90 % podniků v Belgii, ve Francii nebo v Chorvatsku. Nejméně často nabízí zaměstnancům připojit se vzdáleně k e-mailu, pracovním dokumentům nebo firemním aplikacím či informačním systémům podniky v Řecku (61 %). České podniky jsou v evropském žebříčku za rok 2022¹ na podprůměrné 20. příčce, průměr za EU27 činil 79 %. Pokud bychom však posuzovali situaci pouze za velké podniky s více než 250 zaměstnanci, byla by Česká republika v tomto ukazateli na desátém místě (99 % velkých podniků), nad průměrem EU27 (98 % velkých podniků).
- 63 % podniků s 10 a více zaměstnanci má **nastavena bezpečnostní pravidla pro vzdálený přístup**, jako jsou např. nutnost připojovat se přes VPN síť, vyžadování hesla nebo vícefaktorového způsobu při přihlašování. Bezpečnostní pravidla pro vzdálený přístup má nastaveno 97 % velkých podniků, 83 % středně velkých subjektů a 57 % malých firem. Z hlediska odvětví jsou bezpečnostní pravidla nastavena nejčastěji v IT sektoru (97 % podniků), v telekomunikačních činnostech (92 %) nebo v cestovních agenturách a kancelářích (92 %). Nejméně naopak ve stravování a pohostinství (31 %).

¹ Zdrojem dat pro mezinárodní srovnání je databáze Eurostatu, která byla aktualizována na začátku prosince 2022 a údaje v ní se vztahují k roku 2022: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/digital-economy-and-society/data/comprehensive-database>

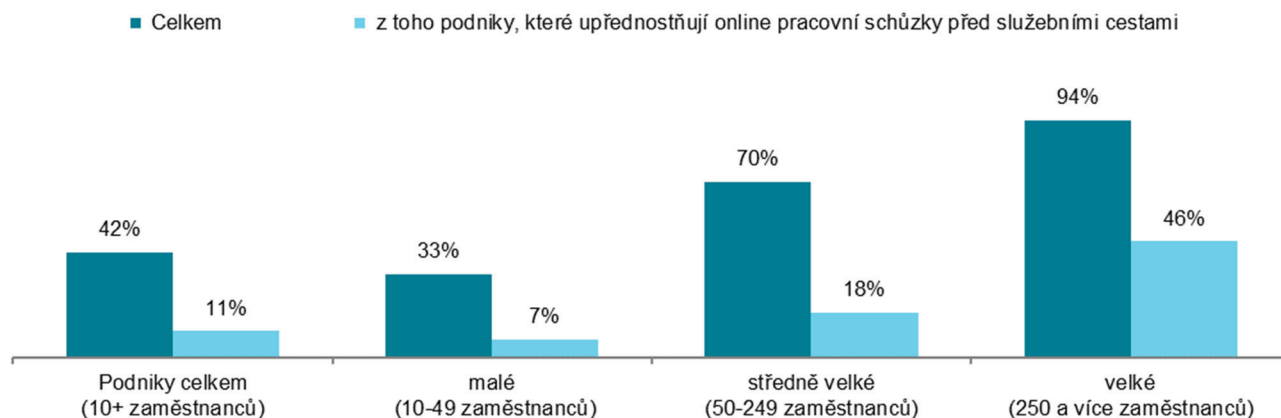
- Videokonferenční nebo obecně **komunikační platformy** (např. Skype, MS Teams, Google Meet, Zoom) se stávají ve firemním prostředí nezbytné, a to nejen pro interní komunikaci mezi kolegy z jedné firmy, ale také pro komunikaci s nejrůznějšími firemními partnery či klienty. Online pracovní schůzky probíhaly v roce 2022 ve 42 % podniků v Česku. Celkový údaj ale značně ovlivňuje velký počet malých firem u nás, které komunikační platformy využívají relativně málo (33 %). Středně velkých firem, které pořádaly online pracovní schůzky, bylo v roce 2022 sedm z deseti a velké podniky je používají téměř všechny (94 %).
- Využívání online komunikačních platform se významně liší v závislosti na odvětví. Nejčastěji jsou využívány podniky v odvětvové sekci nazvané **Informační a komunikační činnosti, zde především v odvětví činnosti v oblasti IT** (96 % podniků). S odstupem následují podniky z odvětví činnosti v oblasti vydavatelství, filmu, videozáznamů a televizních programů (78 %) nebo z elektronického průmyslu (74 %). Online pracovní schůzky probíhají nejméně často ve stavebnictví (19 % podniků) nebo v odvětví stravování a pohostinství (10 % podniků).
- Online pracovní schůzky probíhají v podnicích v ČR (42 %) méně často než ve většině ostatních členských států Unie, průměr za EU27 za rok 2022 byl 50 %. Uskutečňují je nejčastěji podniky ve Švédsku (79 %), Finsku a Dánsku (shodně 78 %), nejméně často naopak v Bulharsku nebo v Maďarsku (v obou zemích méně než 30 % podniků).
- 31 % podniků s 10 a více zaměstnanci má **nastavena bezpečnostní pravidla pro online pracovní schůzky**, jako jsou např. vyžadování hesla nebo vícefaktorového způsobu přihlašování. Bezpečnostní pravidla má nastaveno 77 % velkých podniků, 51 % středně velkých subjektů a 25 % malých firem. Z hlediska odvětví jsou bezpečnostní pravidla nastavena nejčastěji v IT sektoru (83 % podniků), nejméně naopak ve stravování a pohostinství (5 %).
- Vnitřní pokyny, které **upřednostňují online pracovní schůzky před služebními cestami** má vydané zhruba desetina firem s 10 a více zaměstnanci. Dává jim přednost ale necelá polovina velkých podniků (46 %) a 18 % středně velkých firem. Upřednostňování online pracovních schůzek před služebními cestami je nejvíce charakteristické pro podniky z IT oboru (41 %), dále pak pro subjekty z automobilového průmyslu (30 %). Nejméně časté jsou pro podniky ve stravování a pohostinství (2 %).
- Podniky v ČR mají společně s Maďarskem a Chorvatskem nejnižší hodnoty ukazatele o vnitřních pokynech upřednostňujících online pracovní schůzky před služebními cestami (10 % podniků v ČR i v Maďarsku, 6 % podniků v Chorvatsku, průměr za EU 27 je 22 %). Online jednání upřednostňují nejčastěji podniky ve Finsku (44 %) nebo ve Švédsku (39 %).

Tab. 8.1: Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR využívající možnosti práce na dálku; 2022

	podniky, ve kterých probíhají online pracovní schůzky	podniky, které upřednostňují online prac. schůzky před služeb.cestami	podniky umožňující svým zaměstnancům vzdálený přístup přes internet k:		
			pracovnímu e-mailu	firemním dokumentům	firemním aplikacím/systémům
Podniky celkem (10+)	42,0	10,7	72,7	59,6	59,3
Velikost podniku					
10–49 zaměstnanců	33,4	7,3	67,6	52,8	52,6
50–249 zaměstnanců	69,9	18,0	90,7	82,1	82,1
250 a více zaměstnanců	94,2	46,2	97,7	97,1	95,4
Odvětví (ekonomická činnost)					
Zpracovatelský průmysl	45,9	11,2	75,9	62,8	62,3
Výroba a rozvod energie, plynu, tepla	49,9	11,8	79,9	68,2	65,3
Stavebnictví	18,5	4,9	63,9	48,1	42,8
Obchod a opravy motorových vozidel	48,4	15,7	85,4	71,8	68,3
Velkoobchod	54,3	10,9	81,4	68,4	71,9
Maloobchod	29,4	4,5	64,2	46,7	59,4
Doprava a skladování	23,0	6,0	60,5	46,7	47,4
Ubytování	29,2	6,6	74,3	55,6	59,3
Stravování a pohostinství	9,8	2,2	44,5	29,0	28,5
Činnosti cestovních agentur a kancelářů	68,8	14,0	93,3	80,2	81,1
Audiovizuální činnosti; vydavatelství	78,2	20,0	95,3	88,0	84,1
Telekomunikační činnosti	70,8	25,0	94,4	93,7	89,5
Činnosti v oblasti IT	95,9	40,5	98,4	95,8	92,0
Činnosti v oblasti nemovitostí	45,6	8,6	76,7	62,7	61,6
Profesní, vědecké a technické činnosti	74,9	20,4	89,5	82,0	76,8
Ostatní administrativní a podpůrné činnosti	34,4	8,0	60,1	46,2	47,0

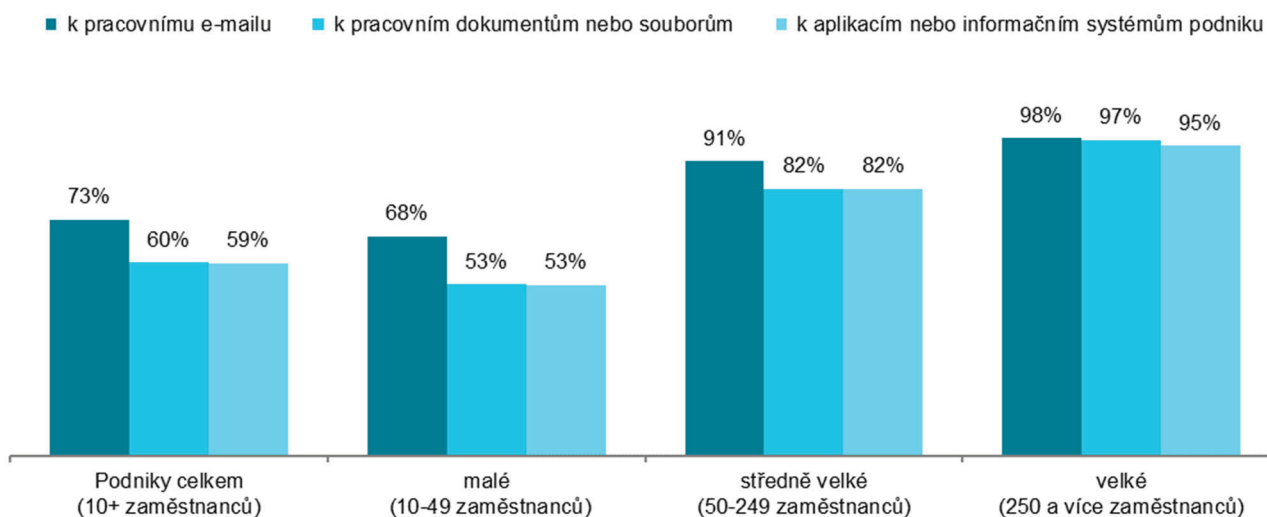
podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní a odvětvové skupině (v %)

Graf 8. 1: Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR, ve kterých probíhaly online pracovní schůzky; 2022

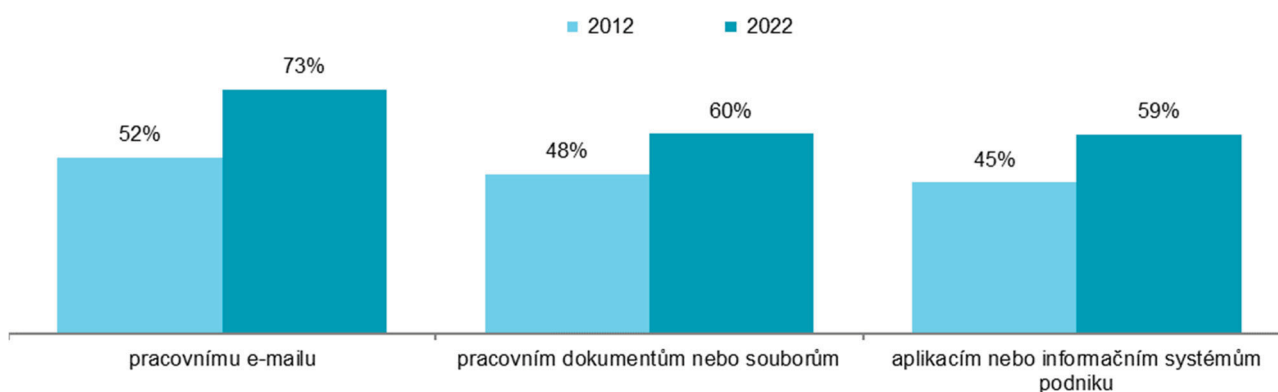
podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

Graf 8.2: Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR umožňující zaměstnancům vzdálený přístup přes internet; 2022

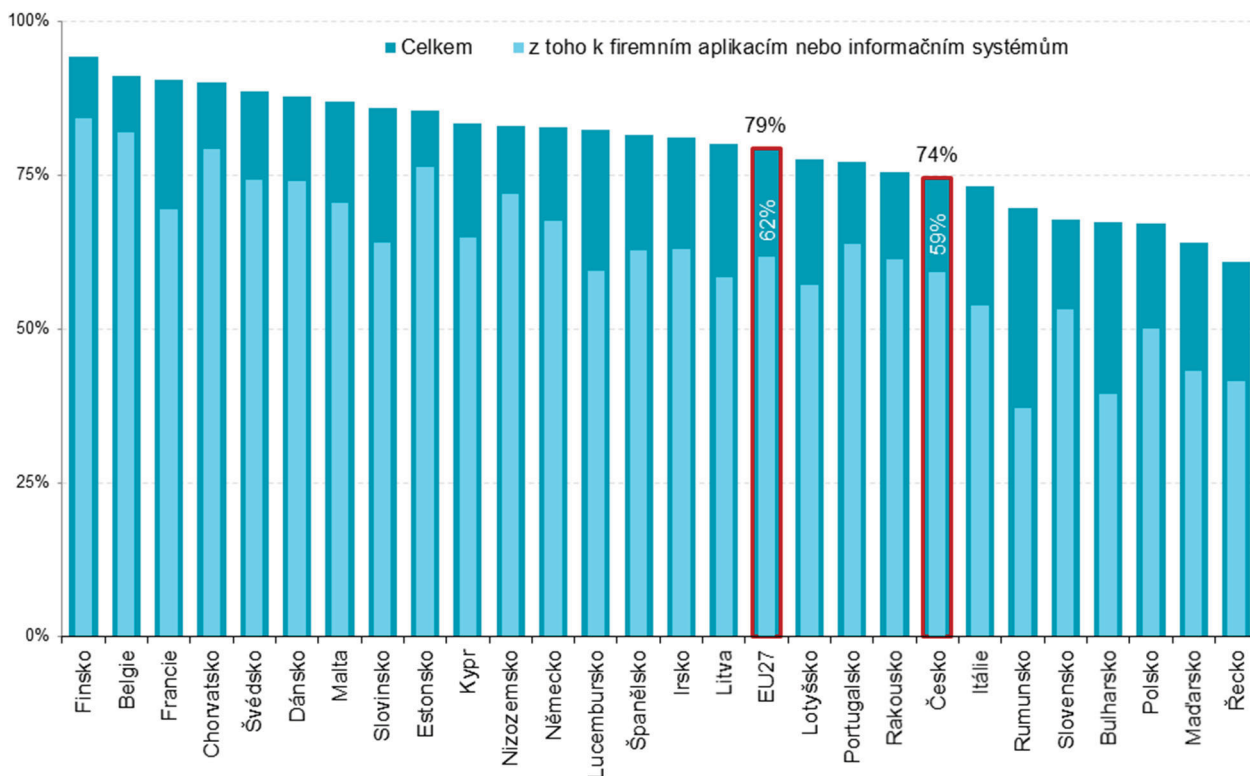
podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

Graf 8.3: Podniky s 10 a více zaměstnanci v ČR umožňující zaměstnancům vzdálený přístup přes internet k:

podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v daném roce

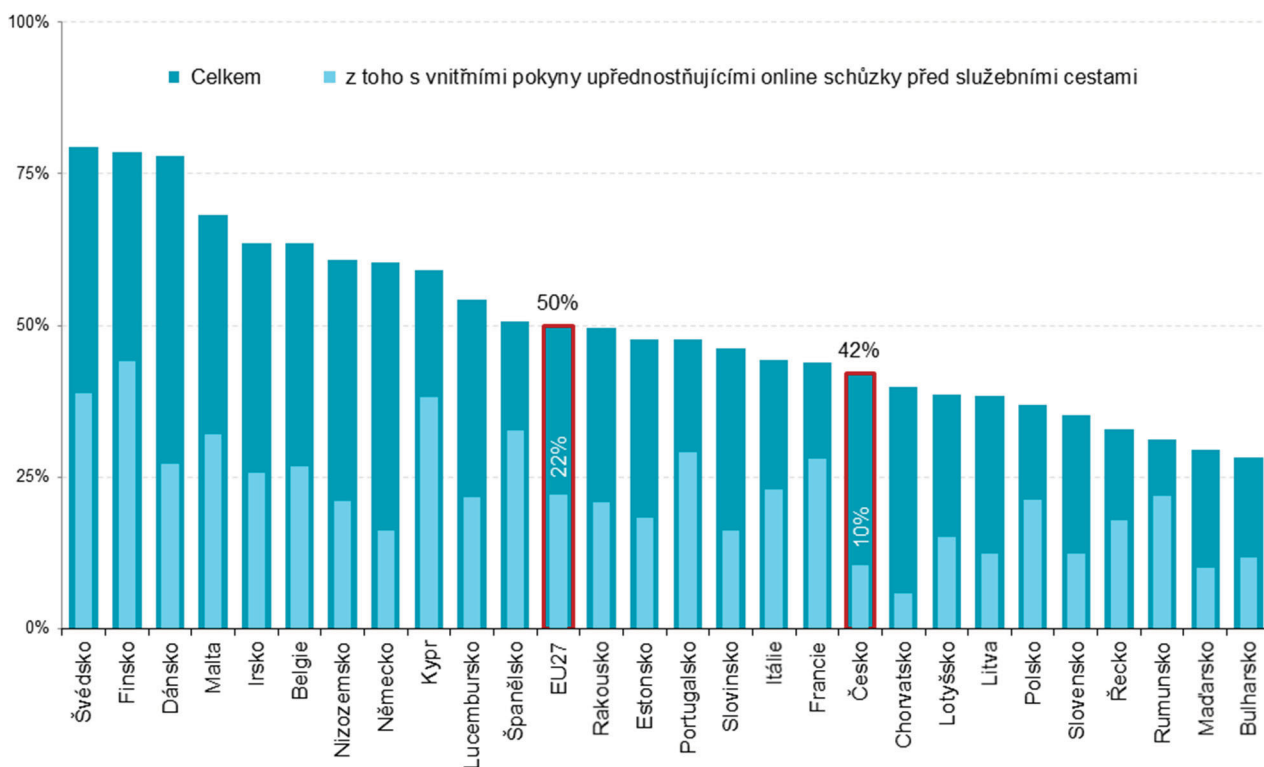
Graf 8.4: Podniky v zemích EU umožňující zaměstnancům vzdálený přístup přes internet; 2022

podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2022

Graf 8.5: Podniky v zemích EU, ve kterých probíhají online pracovní schůzky; 2022

podíl na celkovém počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2022